

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 21.9.2009
KOM(2009) 489 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o fungování ustanovení o opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka v souladu s články 10 a 11 nařízení (ES) č. 562/2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

1. Úvod

Dne 13. října 2006 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex, dále jen „kodex“)¹. Kodex potvrdil povinnost týkající se systematického opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka při vstupu nebo výstupu, která byla zavedena nařízením Rady (ES) č. 2133/2004². Kodex obsahuje rovněž seznam dokladů, v nichž je nutno vyznačit vstupní nebo výstupní razítko, a dokladů, které jsou osvobozeny od povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka. Mimoto byla zavedena možnost, aby se příslušné vnitrostátní orgány domnívaly, že státní příslušník třetí země, který je držitelem cestovního dokladu, jenž není opatřen otiskem vstupního razítka, nesplňuje podmínky délky pobytu použitelné v dotyčném členském státě. Státní příslušník třetí země může tuto domněnku vyvrátit. Pokud ji nevyvrátí, může být daná osoba vyhoštěna z území dotyčných členských států.

Dne 6. listopadu 2006 přijala Komise doporučení, kterým se zavádí společná „Praktická příručka pro příslušníky pohraniční stráže“³ (dále jen „praktická příručka“) se zvláštními pokyny k opatřování cestovních dokladů otiskem razítka (část dvě oddíl I bod 4), a zejména osvobození od povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka, případy, kdy v cestovním dokladu není dostatek místa pro otisk razítka, opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí podléhajících vízové povinnosti otiskem razítka atd.

Podle ustanovení čl. 10 odst. 6 kodexu *Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do konce roku 2008 zprávu o fungování ustanovení o opatřování cestovních dokladů otiskem razítka.*

Za tímto účelem vypracovala Komise v srpnu 2008 dotazník určený členskými státy s cílem získat informace o provádění ustanovení o opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka. K získání požadovaných informací bylo nutno zaslat řadu upomínek. Tato zpráva byla vyhotovena na základě odpovědí, které poskytlo 25 členských států schengenského prostoru. Dva členské státy (Malta a Portugalsko) požadované informace neposkytly⁴.

2. HLAVNÍ PRVKY REŽIMU OPATŘOVÁNÍ CESTOVNÍCH DOKLADŮ OTISKEM RAZÍTKA

Za prvé je nutno dodržovat povinnost týkající se systematického opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka při vstupu a výstupu za účelem

¹ Úř. věst. L 105, 13.4.2006, s. 1.

² Nařízení Rady (ES) č. 2133/2004 ze dne 13. prosince 2004, kterým se příslušným orgánům členských států ukládá povinnost systematicky opatřovat otiskem razítka cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí při překročení vnějších hranic členských států, Úř. věst. L 369, 16.12.2004, s. 5.

³ Doporučení Komise ze dne 6. listopadu 2006, kterým se zavádí „Praktická příručka pro příslušníky pohraniční stráže (schengenská příručka)“ pro použití příslušnými orgány členských států při výkonu hraniční kontroly osob, K (2006) 5186 v konečném znění.

⁴ Vzhledem ke skutečnosti, že Švýcarsko uplatňuje schengenské *acquis* teprve ode dne 12. prosince 2008, nebyla Švýcarsku předložena žádost týkající se jeho zkušeností s opatřováním cestovních dokladů otiskem razítka.

krátkodobého pobytu v schengenském prostoru nepřekračujícího za období šesti měsíců dobu delší než tři měsíce.

Je třeba zopakovat, že v případě zmírnění hraničních kontrol podle článku 8 kodexu mají příslušníci pohraniční stráže nadále povinnost opatřovat cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka při vstupu i výstupu.

V čl. 10 odst. 3 kodexu je zavedeno osvobození od systematického opatřování cestovních dokladů otiskem razítka například v případě cestovních dokladů hlav států a hodnostářů, jejichž příjezd je dopředu úředně ohlášen diplomatickou cestou, a u dalších kategorií uvedených ve výše zmíněném článku.

Vstupním nebo výstupním razítkem se neopatřují cestovní doklady státních příslušníků EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska. Razítkem se mimoto neopatřují doklady obyvatel pohraniční oblasti v rámci režimu malého pohraničního styku podle článku 6 nařízení (ES) č. 1931/2006⁵. Z povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka při vstupu a výstupu jsou vyňaty rovněž cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí a rodinných příslušníků občanů EU, pokud tyto osoby předloží pobytovou kartu vydanou členskými státy podle článku 10 směrnice 2004/38/ES⁶.

Opatření týkající se opatřování dokladů otiskem razítka jsou uvedena v příloze IV kodexu o vyznačování razítek, která zavádí například společná pravidla pro opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí podléhajících vízové povinnosti otiskem razítka nebo povinnost členských států určit národní kontaktní místa odpovídající za výměnu informací o bezpečnostních kódech na vstupních a výstupních razítkách používaných na hraničních přechodech.

Čl. 10 odst. 3 poslední pododstavec kodexu zavádí možnost, aby na žádost státního příslušníka třetí země bylo výjimečně upuštěno od otisku razítka, jestliže by takový otisk mohl této osobě způsobit závažné potíže (např. problémy politické povahy). V takovém případě se vstup nebo výstup zaznamená na odděleném listě, který se předá státnímu příslušníkovi třetí země.

Článek 11 zavádí možnou domněnku o neoprávněném pobytu státního příslušníka třetí země, který se nachází na území členského státu schengenského prostoru nebo opouští schengenský prostor a jehož cestovní doklad není opatřen otiskem vstupního razítka. V tomto případě může státní příslušník třetí země vyvrátit tuto domněnku tak, že jakýmkoli způsobem předloží věrohodné důkazy, například v podobě jízdenky či letenky nebo účtů z hotelu, svědectví o své přítomnosti mimo schengenský prostor, o tom, že podmínky týkající se délky krátkodobého pobytu v schengenském prostoru dodržel. V takovém případě vyznačí příslušné vnitrostátní orgány v jeho cestovním dokladu v souladu s vnitrostátními právními předpisy a praxí datum a místo překročení vnější hranice některého z členských států.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1931/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se stanoví pravidla pro malý pohraniční styk na vnějších pozemních hranicích členských států, Úř. věst. L 405, 30.12.2006, s. 1.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77.

Mimoto může být státnímu příslušníkovi třetí země vydán tiskopis uvedený v příloze VIII kodexu. Tento tiskopis je vydán pouze v případě, pokud státní příslušník třetí země prokáže, že dodržel podmínky týkající se délky povoleného krátkodobého pobytu, ačkoliv jeho cestovní doklad není opatřen otiskem vstupního razítka.

Pokud dotyčná osoba nevyvrátí domněnku o neoprávněném pobytu, mohou ji příslušné orgány z území dotyčných členských států vyhostit.

Členské státy mají povinnost se navzájem informovat o svých vnitrostátních postupech v souvislosti s domněnkou o neoprávněném pobytu a jejím vyvrácením a informují o nich rovněž Komisi a generální sekretariát Rady.

3. OBECNÉ INFORMACE O UPLATŇOVÁNÍ USTANOVENÍ O OPATŘOVÁNÍ CESTOVNÍCH DOKLADŮ STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ OTISKEM RAZÍTKA A PROBLÉMY, KTERÉ SE V TÉTO SOUVISLOSTI VYSKYTLY

Ve svých odpovědích členské státy uvádějí, že při vstupu a výstupu plně, správně a systematicky opatřují cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka. Členské státy prohlašují, že se v tomto procesu nevyskytly žádné významné problémy. Nebyly proto oznámeny žádné zvláštní problémy související s dlouhými čekacími dobami na vnějších hranicích nebo opatřováním dokladů otiskem razítka v případě zmírnění hraničních kontrol podle článku 8 kodexu.

Problémy, které se v této souvislosti vyskytly, mají podle popisu členských států tuto povahu:

- *Chybějící vstupní razítka ostatních členských států*

Komise zdůrazňuje, že pouze systematické opatřování dokladů otiskem razítka umožňuje zjistit s určitostí datum a místo překročení vnější hranice, a je proto nezbytné pro ověření dodržení délky povoleného pobytu státního příslušníka třetí země v schengenském prostoru (viz rovněž bod 5).

- *Špatná čitelnost, razítka vyznačena nesprávně (např. přes vízový štítek, takže je pokryta strojově čitelná zóna, nelze ji proto zkontrolovat pomocí optických snímačů), přes dříve vyznačená razítka, částečně (chybí část razítka), chaoticky, a nikoli v chronologickém pořadí, nikoli jasně a řádně (např. přes okraj cestovního dokladu nebo v nečitelných oblastech s nedostatkem inkoustu)*

Komise připomíná, že aby bylo možno snadno a správně určit délku pobytu státního příslušníka třetí země na území schengenského prostoru, jsou k dispozici doporučené postupy pro vyznačování razítek, jak je stanoveno v bodě 4.6 praktické příručky, zejména:

- razítka by měla být pokud možno vyznačena v chronologickém pořadí, aby bylo snadnější najít datum, kdy daná osoba naposled překročila hranici;
- výstupní razítka by měla být vyznačena v blízkosti vstupního razítka;
- razítka by měla být vyznačena horizontálně, aby bylo snadno čitelné;
- žádné razítka by neměla být vyznačena přes již stávající razítka, včetně razítek vyznačených jinými zeměmi.

Mimoto je nutno připomenout, že v příloze IV v bodě 3 kodexu jsou stanovena pravidla upravující vyznačování razítek na cestovní doklady obsahující víza. Tudíž [...] *by se razítko mělo vyznačit pokud možno tak, aby pokrylo okraj víza, aniž by ovlivnilo čitelnost údajů ve vízu nebo ochranné znaky vízového štítku. Jestliže musí být vyznačeno několik razítek [...], vyznačí se razítka na protilehlé straně ke straně, na které je vízum. Pokud tuto stránku nelze použít, vyznačí se razítko na následující straně. Strojově čitelná zóna se nerazítkuje.*

- *Nedostatek místa pro vyznačení razítka v cestovním dokladu – zejména u řidičů nákladních vozidel nebo v případě dojíždění za hranice s častým překračováním vnější hranice – a neexistence předpisu EU upravujícího tuto záležitost*

Při předložení praktické příručky si Komise byla vědoma toho, že mohou nastat situace, kdy cestovní doklad, který státnímu příslušníkovi třetí země umožňuje překročit hranici, již není upotřebitelný pro vyznačení otisku razítka, jelikož v něm nejsou další volné stránky. V tomto případě je potřeba státnímu příslušníkovi třetí země doporučit, aby požádal o nový cestovní doklad, aby v budoucnu bylo možno v něm vyznačit razítka. Pokud cestovní doklad, v němž již není místo pro vyznačení otisku razítka, obsahuje platné vízum, je nutno zažádat o nové vízum a připojit je do nového cestovního dokladu.

Některé členské státy se dotazovaly, zda čl. 10 odst. 3, který umožňuje výjimečně upustit od otisku razítka, pokud by vyznačení vstupního nebo výstupního razítka mohlo státnímu příslušníkovi třetí země způsobit závažné potíže, platí v případě, kdy státní příslušník třetí země nemá ve svém cestovním dokladu volné stránky pro vyznačení razítka. Komise zastává názor, že toto ustanovení není v tomto případě použitelné, jelikož upuštění od otisku razítka je možné pouze z jediného důvodu, a to potíží (např. politické povahy), které by otisk razítka mohl dané osobě způsobit. Avšak podle doporučení Komise uvedených v praktické příručce⁷ lze výjimečně, a zejména v případě osob pravidelně dojíždějících za hranice, použít samostatný list, do kterého je možno vyznačovat další razítka. Tento list se musí předat státnímu příslušníkovi třetí země a měl by obsahovat informace uvedené v praktické příručce. Chybějící volné stránky v cestovním dokladu v žádném případě nepředstavují platný a dostačující důvod pro odepření vstupu dané osobě.

Některé členské státy uvádějí, že tyto samostatné listy používají pro vyznačování vstupních nebo výstupních razítek na žádost státních příslušníků třetích zemí, zejména řidičů nákladních vozidel, kteří často překračují vnější hranice. Pozornost je nutno věnovat rovněž osobám pravidelně dojíždějícím za hranice, které nejsou způsobilé pro povolení pro malý pohraniční styk. Je třeba vyzdvihnout, že Maďarsko a Slovinsko razítkují samostatné listy, které jsou připojeny k chorvatskému průkazu totožnosti; tyto dva členské státy toto uznávají na základě svých dvoustranných dohod z roku 1997. Podle informací, které poskytlo Slovinsko, požádá o vyznačení razítka na samostatných listech ročně statisticky méně než 0,5 % řidičů nákladních vozidel. Důvodem uváděným státními příslušníky třetích zemí při podávání žádosti jsou většinou vysoké náklady na nový cestovní doklad. V některých případech chtějí státní příslušníci třetích zemí ponechat jednu volnou stránku pro budoucí vízum či povolení k pobytu.

Komise se domnívá, že by výše popsané případy neměly být považovány za upuštění od otisku razítka, jelikož nespádají do oblasti působnosti čl. 10 odst. 3 posledního pododstavce kodexu.

⁷ Bod 4.5 praktické příručky.

- *Neexistence jednoduššího postupu pro opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí cestujících s dětmi otiskem razítka*

Mezinárodní organizace pro civilní letectví vydala řadu doporučení nezávazného charakteru, včetně uplatňování zásady „jedna osoba – jeden cestovní doklad“. Tato zásada byla schválena na úrovni Společenství⁸. Pokud by byla tato zásada uplatňována třetími zeměmi, umožnila by používat ustanovení o opatřování cestovních dokladů otiskem razítka pro každou osobu zvlášť.

- *Zpochybnění nutnosti opatřovat otiskem razítka cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou držiteli platného povolení k pobytu vydaného členským státem schengenského prostoru*

Komise je názoru, že by cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou držiteli platného povolení k pobytu vydaného členským státem schengenského prostoru, neměly být opatřovány otiskem razítka. Účelem opatření cestovního dokladu otiskem razítka je zjištění, zda státní příslušník třetí země dodržel povolenou délku krátkodobého pobytu v schengenském prostoru. Tuto logiku nelze uplatnit u státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou držiteli platného povolení k pobytu, jelikož povolená doba pobytu v členském státě schengenského prostoru, který vydal povolení, je určena dobou platnosti povolení k pobytu. Opatření cestovního dokladu otiskem razítka při výstupu a opětovném vstupu nemůže ovlivnit povolenou délku pobytu, která je uvedena v povolení k pobytu vydaném členským státem schengenského prostoru. Ověření dodržení délky pobytu ze strany osob, které jsou držiteli povolení k pobytu, při překročení vnějších hranic a cestě do ostatních členských států schengenského prostoru musí vycházet z ohlášení pobytu v jiném členském státě schengenského prostoru podle článku 22 Schengenské úmluvy⁹. Tento nástroj nemusí umožňovat tak snadný výpočet délky pobytu jako ověření razítek. Jedná se však o důsledek vytvoření prostoru bez ochrany vnitřních hranic. Je nutno zdůraznit, že Komise doposud neobdržela žádné informace o státních příslušnících třetích zemí, kteří jsou držiteli povolení k pobytu vydaného členským státem schengenského prostoru a kteří zneužili své právo cestovat, pokud jde o pobyt v jiném členském státě delší než tři měsíce.

4. INFORMACE O STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍCÍCH TŘETÍCH ZEMÍ, U NICHŽ BYLO UPUŠTĚNO OD OTISKU RAZÍTKA (ČL. 10 ODS. 3), A PŘÍPADY OSVOBOZENÍ OD POVINNOSTI TÝKAJÍCÍ SE OPATŘENÍ CESTOVNÍHO DOKLADU OTISKEM RAZÍTKA

Většina členských států neshromažďuje statistické údaje o počtu žádostí státních příslušníků třetích zemí o upuštění od otisku razítka, nebo tyto žádosti vůbec neeviduje. Některé členské státy hlásí pouze velmi málo žádostí státních příslušníků třetích zemí, které jsou posuzovány individuálně.

Mimoto byly nadneseny otázky týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka a výpočtu délky pobytu státních příslušníků třetích zemí – rodinných příslušníků občanů Unie – cestujících s pobytovou kartou podle článku 10 směrnice 2004/38/ES.

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 2252/2004 ze dne 13. prosince 2004 o normách pro bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech vydávaných členskými státy, Úř. věst. L 385, 29.12.2004, s. 1. Tuto zásadu uplatňují všechny členské státy s výjimkou Rakouska a Nizozemska.

⁹ Úř. věst. L 239, 22.9.2000, s. 19.

Komise připomíná, že státní příslušníci třetích zemí, rodinní příslušníci občanů Unie, jsou osvobozeni od povinnosti týkající se opatření cestovního dokladu otiskem razítka při vstupu a výstupu, pokud cestují s pobytovou kartou vydanou členskými státy podle článku 10 směrnice 2004/38/ES a doprovázejí občany Unie, kteří uplatňují své právo na volný pohyb či pobyt. Naopak u státního příslušníka třetí země, rodinného příslušníka občana Unie, není od otisku razítka upuštěno v případě, že cestuje sám, nebo pokud osoba, která doprovází občana Unie, nepředloží výše uvedenou pobytovou kartu (např. osoba žijící s občanem EU mimo EU, která není držitelem pobytové karty).

Není možné předejít situacím, kdy státní příslušník třetí země, rodinný příslušník občana Unie, kombinuje cesty, při nichž doprovází občana EU, který uplatňuje své právo na volný pohyb, a kdy státní příslušník třetí země cestuje sám. Komise se domnívá, že tato situace by mohla být matoucí, ve skutečnosti však nevyvolává problémy; pokud státní příslušník třetí země cestuje sám, nemůže překročit maximální délku pobytu, tj. tři měsíce, v schengenském prostoru. Doprovází-li státní příslušník třetí země občana Unie, není délka povoleného pobytu státního příslušníka třetí země omezena na tři měsíce během období šesti měsíců.

Některé členské státy navrhují doplnit seznam kategorií osob, jejichž cestovní doklady nejsou opatřovány otiskem razítka, o posádky mezinárodních osobních a nákladních vlaků. Komise je tomuto návrhu nakloněna a bude iniciovat osvobození od povinnosti týkající se opatřování dokladů otiskem razítka u vlakových čet při výkonu jejich pracovní činnosti srovnatelné s piloty nebo námořníky, jelikož vlaky dodržují stanovený jízdní řád.

5. INFORMACE O STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍCÍCH TŘETÍCH ZEMÍ, KTERÍ SE NACHÁZEJÍCÍ NA ÚZEMÍ ČLENSKÉHO STÁTU NEBO OPOUŠTĚJÍ SCHENGENSKÝ PROSTOR A JEJICHŽ CESTOVNÍ DOKLAD NENÍ OPATŘEN OTISKEM VSTUPNÍHO RAZÍTKA, S VYVRÁCENOU ČI NEVYVRÁCENOU DOMNĚNKOU O NEOPRÁVNĚNÉM POBYTU (ČLÁNEK 11)

Značný počet členských států neshromažďuje statistické údaje o počtu státních příslušníků nacházejících se na území členských států nebo opouštějících schengenský prostor, jejichž cestovní doklad není opatřen otiskem vstupního razítka, nebo o počtu osob, které mohou či nemohou vyvrátit domněnku o neoprávněném pobytu.

Některé členské státy (Slovinsko, Belgie, Maďarsko, Rumunsko, Itálie a Estonsko) poskytly přesné statistické údaje s tabulkami udávajícími přesný počet státních příslušníků třetích zemí a data a místa jejich vstupu do schengenského prostoru. Ostatní členské státy poskytly pouze obecné informace o značném či nízkém počtu státních příslušníků třetích zemí nacházejících se na jejich území, jejichž cestovní doklad není opatřen otiskem vstupního razítka.

Čl. 11 odst. 1 kodexu zavádí možnost, že se příslušné vnitrostátní orgány mohou domnívat, že držitel cestovního dokladu, jenž není opatřen otiskem vstupního razítka, nesplňuje podmínky délky pobytu použitelné v dotyčném členském státě. Z odpovědí členských států však není zřejmé, zda jejich orgány uplatňují vždy domněnku o neoprávněném pobytu, pokud v cestovním dokladu státního příslušníka třetí země chybí otisk vstupního razítka.

Většina členských států uvádí, že používá tiskopis uvedený v příloze VIII kodexu při schvalování důkazů o splnění podmínky délky povoleného krátkodobého pobytu v případech, kdy cestovní doklad není opatřen otiskem vstupního razítka. Některé členské státy (Německo, Francie, Slovinsko a Dánsko) uvádějí, že tiskopis nepoužívají, avšak cestovní doklad státního příslušníka třetí země opatřují otiskem opravného razítka s uvedením data a místa vstupu do

schengenského prostoru. Některé členské státy uvádějí, že používají oba nástroje (tiskopis i razítko).

Maďarsko uvedlo, že vyvinulo vnitrostátní systém evidence na hranicích, v němž jsou zaevidováni všichni státní příslušníci třetích zemí, kteří vstupují do schengenského prostoru či z něj vystupují na jeho vnějších hranicích. Informace lze použít k vyvrácení domněnky o neoprávněném pobytu, pokud osoba vstoupila do schengenského prostoru v Maďarsku. Bulharsko popsalo podobný automatický informační systém „hraniční kontroly“ a Rumunsko obdobnou databázi vstupů/výstupů.

Většina členských států uvádí, že neshromažďuje statistické údaje nebo nevede databáze o počtu státních příslušníků třetích zemí, kteří nemohli vyvrátit domněnku o neoprávněném pobytu. Některé členské státy uvádějí, že není možné určit rozdíl mezi osobami vyhoštěnými kvůli nevyvrácení domněnky o neoprávněném pobytu či z jiných důvodů. Většina členských států výslovně zmiňuje, že zavedly vnitrostátní postupy pro vyhoštění nelegálních přistěhovalců. Členské státy, které poskytly konkrétní informace o počtu vrácených státních příslušníků třetích zemí (Estonsko, Lotyšsko, Slovinsko, Nizozemsko a Litva), informovaly, že ve všech případech byly osoby vystěhovány nebo vyhoštěny ze schengenského prostoru.

6. OSTATNÍ ÚDAJE SOUVISEJÍCÍ S UPLATŇOVÁNÍM USTANOVENÍ ČLÁNKŮ 10 A 11

Řecko informovalo o zavedení automatické každodenní změny čísla bezpečnostního kódu vstupních a výstupních razítek prostřednictvím elektronické aplikace, která bude za tímto účelem vyvinuta.

Polsko nadneslo nedávno v pracovní skupině Rady pro hranice otázku opatřování cestovních dokladů otiskem razítka v případě, kdy jsou v cestovním dokladu rodiče připojena dvě nebo více schengenských víz „typu C“ rodiče a dítěte. Podle informací poskytnutých členskými státy lze zjistit, že se praxe mezi členskými státy v těchto případech liší, například uvádění počtu osob vedle razítka nebo jména dítěte. Kodex neobsahuje žádné konkrétní ustanovení o postupu v tomto případě. Komise zastává názor, že by v zásadě každý vízový štítek připojený v cestovním dokladu měl být systematicky opatřen otiskem razítka při vstupu a výstupu v souladu s článkem 10 a přílohou IV bodem 3 kodexu. Problémy při určování, které razítko odpovídá vstupu které osoby, by mohly vzniknout v případě víz pro opakovaný vstup a častých cest obou osob. Jelikož však nejsou k dispozici žádné informace členských států o četnosti těchto případů, k nimž dochází na vnějších hranicích, a o praktických problémech, které se v této souvislosti objevují, Komise nepovažuje za vhodné naplánovat harmonizaci postupů pro opatřování cestovních dokladů otiskem razítka ve výše popsáných případech.

Komise chce nadnést otázku opatřování cestovních dokladů otiskem razítka v případě dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic podle článku 23 a následujících článků kodexu. V článku 28 je uvedeno, že *je-li znovu zavedena ochrana vnitřních hranic, použijí se obdobně příslušná ustanovení hlavy II*. Použijí se tudíž příslušná ustanovení související s ochranou vnějších hranic, například hraniční kontroly osob nebo odepření vstupu. Na společných hranicích mezi členskými státy schengenského prostoru by však cestovní doklady neměly být opatřovány otiskem razítka, jelikož dotyčná osoba zůstává v schengenském prostoru. Skutečnost, že je dočasně znovu zavedena ochrana vnitřních hranic, nemůže ovlivnit délku povoleného pobytu státního příslušníka třetí země v schengenském prostoru. Opatřování dokladů otiskem razítka by bylo matoucí, jelikož by bylo vyznačeno druhé

vstupní razítka, aniž by došlo k výstupu. Komise se proto domnívá, že se v případě dočasného znovuzavedení hraničních kontrol na vnitřních hranicích článek 10 nepoužije.

7. ZÁVĚRY

Na základě poskytnutých informací vyvodila Komise tyto závěry:

- (1) Stávající právní předpisy Společenství stanoví povinnost systematicky opatřovat cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí otiskem razítka při vstupu a výstupu. Kodex obsahuje seznam dokladů, v nichž musí být vyznačeno vstupní a výstupní razítka, a dokladů, které jsou osvobozeny od povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka. Mimoto byla zavedena možnost, že se příslušné vnitrostátní orgány mohou domnívat, že dotyčná osoba nesplňuje podmínky délky pobytu použitelné v dotyčném členském státě, jestliže její cestovní doklad nebyl opatřen vstupním razítkem, a rovněž možnost, aby státní příslušník třetí země tuto domněnku vyvrátil. Podle čl. 10 odst. 6 kodexu Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do konce roku 2008 zprávu o fungování ustanovení o opatřování cestovních dokladů otiskem razítka. Komise lituje, že nemohla tuto lhůtu dodržet. Tato prodleva je zapříčiněna tím, že řada členských států poskytla informace pozdě.
- (2) Komise vyzdvihuje (jak zdůraznil rovněž značný počet členských států) nutnost dodržovat důsledně pravidla pro systematické, chronologické a správné opatřování cestovních dokladů otiskem razítka, jak stanoví kodex a praktická příručka. Dodržování těchto pravidel usnadňuje správné vykonávání hraničních kontrol a přispívá ke zkrácení čekací doby na vnějších hranicích EU.
- (3) Komise připomíná, že společná pravidla týkající se opatřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích zemí s vízovým štítkem otiskem razítka jsou stanovena v příloze IV bodě 3 kodexu.
- (4) Komise zdůrazňuje, že cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou držiteli platného povolení k pobytu vydaného členským státem schengenského prostoru, jsou vyňaty z povinnosti týkající se opatřování dokladů otiskem razítka při vstupu a výstupu.
- (5) Komise se domnívá, že článek 10 kodexu není použitelný během dočasného znovuzavedení hraničních kontrol na vnitřních hranicích podle článku 23 a následujících článků kodexu.
- (6) Komise uznává potíže, s nimiž se setkávají státní příslušníci třetích zemí, kteří překračují hranici často, jako jsou řidiči nákladních vozidel nebo osoby pravidelně dojíždějící za hranice. Problémy související s volnými stránkami pro otisk razítka je však možné odstranit pouze pomocí automatického systému registrace vstupu a výstupu, který by znamenal, že opatřování dokladů otiskem razítka je zbytečné. Komise nepovažuje za nutné osvobodit řidiče nákladních vozidel od povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka, zejména vzhledem k obavám, které členské státy vyslovily v souvislosti s rizikem nelegálního přistěhovalectví a zaměstnávání.
- (7) Komise zastává názor, že není nutné uvážít další výjimky z povinnosti týkající se opatřování cestovních dokladů otiskem razítka vyjma vlakových čet při výkonu jejich

pracovní činnosti srovnatelné s piloty nebo námořníky, jelikož vlaky dodržují stanovený jízdní řád. Komise iniciuje opatření ke stanovení takovéto výjimky pro tuto kategorii osob.

- (8) Podle odpovědí významný počet členských států neshromažďuje statistické údaje o počtu státních příslušníků třetích zemí nacházejících se na jejich území nebo opouštějících schengenský prostor, jejichž cestovní doklady nejsou opatřeny vstupním razítkem, a o počtu státních příslušníků třetích zemí, kteří byli (či nebyli) s to vyvrátit domněnku o neoprávněném pobytu. Komise členské státy vyzývá, aby shromažďovaly takovéto informace a zpřístupnily tyto údaje, aby bylo možno lépe analyzovat fungování ustanovení o opatřování cestovních dokladů otiskem razítka.
- (9) Řada členských států dosud nesplnila svou povinnost uvedenou v čl. 11 odst. 2 posledním pododstavci, a to navzájem se informovat o svých vnitrostátních postupech v souvislosti s domněnkou o neoprávněném pobytu a jejím vyvrácení podle článku 11 a rovněž informovat o nich Komisi a generální sekretariát Rady. Komise tyto členské státy vyzývá, aby tak učinily do jednoho měsíce od přijetí této zprávy.